

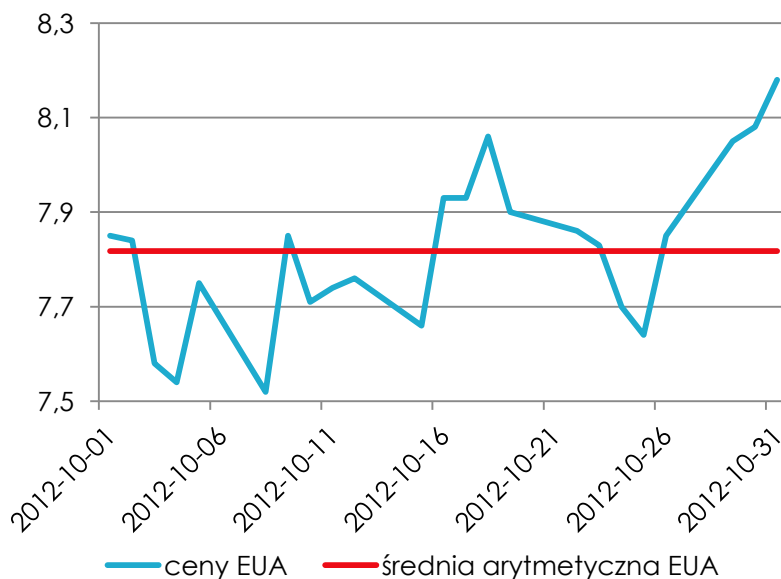
Raport z rynku CO₂

Nr 7, październik 2012

Analiza kształtowania się poziomu cen jednostek EUA w październiku

Dzienne ceny zamknięcia uprawnień EUA na rynku spot w październiku 2012 roku poruszały się w przedziale od 7,52 do 8,18 euro. Poziom minimum cenowego został wyznaczony w

Wykres 1. Dienne ceny zamknięcia uprawnień EUA na rynku spot w październiku 2012 roku [w euro]

Źródło: Opracowanie własne KOBiZE na podstawie danych Point Carbon o cenach z rynku OTC (rynek pozagiełdowy) podawanych przez brokerów oraz giełdy ICE/ECX, Bluenext, EEX oraz Nordpool.

dniu 8 października (7,52 euro), natomiast poziom maksimum w ostatnim dniu handlowym miesiąca (8,18 euro – 31 października). Warto zauważyć, że poziom zmienności cen uprawnień EUA w październiku

był prawie 2-krotnie niższy niż we wrześniu i stanowił zaledwie 8,77% cenowego minimum października. Tak niska rozpiętość cen uprawnień EUA świadczyła o dużym spokoju panującym na rynku.

W pierwszym dniu października cena uprawnień EUA utrzymywała się na wyższym poziomie niż w ostatnim dniu września i wynosiła 7,85 euro. Od tego momentu, przez kolejne 3 dni transakcyjne października ceny uprawnień systematycznie traciły na wartości sięgając poziomu 7,54 euro (- 3,95%) w dniu 4 października. Powyższy spadek nastąpił z powodu rosnących obaw inwestorów o to, czy Komisji uda się uzyskać jeszcze w tym roku mandat ze strony państw członkowskich, aby dokonać zmian umożliwiających opóźnienie

sprzedaży części uprawnień w ramach tzw. „backloadingu”. Aby do tego doszło taką propozycję musi zatwierdzić Komitet ds. Zmian Klimatu złożony z ekspertów z krajów Unii Europejskiej pod przewodnictwem Komisji, a także Rada oraz Parlament Europejski. Przy czym na dzień dzisiejszy nie ma jeszcze ustalonej konkretnej liczby uprawnień proponowanych do „zamrożenia”. Ponadto, państwa UE i Parlament muszą wyrazić zgodę na zmianę dyrektywy o EU ETS dającą prawo KE do odpowiedniej zmiany harmonogramu aukcji. Zgodnie z oficjalnym harmonogramem

legislacyjnym zamieszczonym na stronach Parlamentu Europejskiego do głosowania nad zmianą przepisów w sprawie backloadingu na posiedzeniu plenarnym powinno dojść dopiero w kwietniu przyszłego roku.

Uprawnienia, po raz pierwszy zyskały na wartości w dniu 5 października (7,75 euro), aby w następnym dniu handlowym sięgnąć minimum miesiąca wyznaczonym na poziomie 7,52 euro. W dniu 9 października nastąpiło kolejne wahnięcie i ceny EUA ponownie wzrosły. Działo się to po informacji ogłoszonej przez Josa Delbeke, że po rozmowach z Parlamentem Europejskim istnieje możliwość głosowania nad przyjęciem backloadingu pod koniec tego roku. Do wzrostu cen uprawnień w tym dniu przyczyniły się również wzrosty cen surowców: węgla i gazu ziemnego.

Należy zauważyć, że pewien poziom oporu przed dalszymi wzrostami stanowiła średnia arytmetyczna z 23 dni transakcyjnych

że ceny w dniach od 15 do 18 października rosły o 5,22%, co było związane z informacjami o planowanej publikacji konkretnych propozycji opóźnienia sprzedaży części uprawnień w ramach backloadingu.

Od momentu ustalenia się ceny uprawnień EUA na poziomie 8,06 euro w dniu 18 października, w kolejnych 5 dniach transakcyjnych miesiąca rynek powrócił w okolice ceny z dnia 15 listopada, osiągając cenę 7,64 euro za uprawnienie EUA. Relatywnie duży spadek w tym czasie można zawdzięczać wypowiedzi wicepremiera Rosji, który ogłosił chęć sprzedaży jednostek ERU przed końcem tego roku w obawie przed potencjalną blokadą tych jednostek przez Unię Europejską. Blokada ma obowiązywać

Tabela 1. Przyczyny większych „wahnięć cenowych” na rynku uprawnień EUA w październiku

L.p	Data	% zmiana ceny w stosunku do dnia sprzed okresu	Przyczyna wzrostu/spadku ceny EUA
1	1-4 października	-3,95%	<ul style="list-style-type: none"> Lobby skupiające ponad 20 mln przedsiębiorców z 35 państw wezwało Radę i Parlament Europejski do odrzucenia planowanego przez KE backloadingu; Informacja o dalszym terminie głosowania (kwiecień) nt. backloadingu przez Parlament Europejski;
2	8-9 października	+4,39%	<ul style="list-style-type: none"> Jos Delbeke, po rozmowach z Parlamentem Europejskim, ogłosił, że istnieje możliwość głosowania nad przyjęciem backloadingu pod koniec tego roku; Rosnące ceny gazu i węgla;
3	15-18 października	+5,22%	<ul style="list-style-type: none"> Spadek cen ropy, gazu i energii; Informacja o planowanej publikacji konkretnych propozycji wycofania części uprawnień - backloading;
4	18-25 października	-5,21%	<ul style="list-style-type: none"> Pośrednio: obawy o zwiększoną podaż jednostek ERU, które zgodnie z wypowiedzią wicepremiera Rosji mogą trafić na rynek jeszcze w tym roku;
5	25-31 października	+7,1%	<ul style="list-style-type: none"> Historyczna sprzedaż pierwszych uprawnień z III okresu rozliczeniowego – 3 mln na platformie niemieckiej; Informacja nt. publikacji pełnej treści propozycji backloadingu dn. 14 listopada; Udany debiut aukcji uprawnień lotniczych EUAA.

Źródło: Opracowanie własne KOBiZE na podstawie informacji prasowych.

października (poziom 7,82 euro - czerwona linia na wykresie 1). Dopiero w dniu 16 października nastąpiło jej przebicie oraz zatrzymanie trendu wzrostowego na cenie 8,06 euro, dwa dni później. Warto zauważyć,

państwa, które nie ratyfikują kolejnego okresu Protokołu z Kioto, jednym z nich prawdopodobnie będzie Rosja.

Następny okres miesiąca to czas, w którym ceny uprawnień EUA odrobiły straty, a nawet znalazły się powyżej poziomu 8 euro – w ostatnim dniu miesiąca cena „poszybowała” do 8,18 euro za uprawnienie (7% wzrostu od dnia 25 października). Przyczyną wzrostu wartości uprawnień było kilka czynników. Po pierwsze, zorganizowanie pierwszej historycznej krajowej aukcji w Niemczech dla uprawnień ważnych w III okresie rozliczeniowym, na której sprzedano 3 mln uprawnień po cenie 7,96 euro za 1 uprawnienie EUA. Po drugie, podanie informacji na temat planowanej publikacji pełnej treści propozycji backloadingu w dniu 14 listopada. Po trzecie, udany debiut aukcji uprawnień lotniczych EUAA.

Warto zauważyć, że cena uprawnień EUA w ciągu całego miesiąca wzrosła o 4,2%.

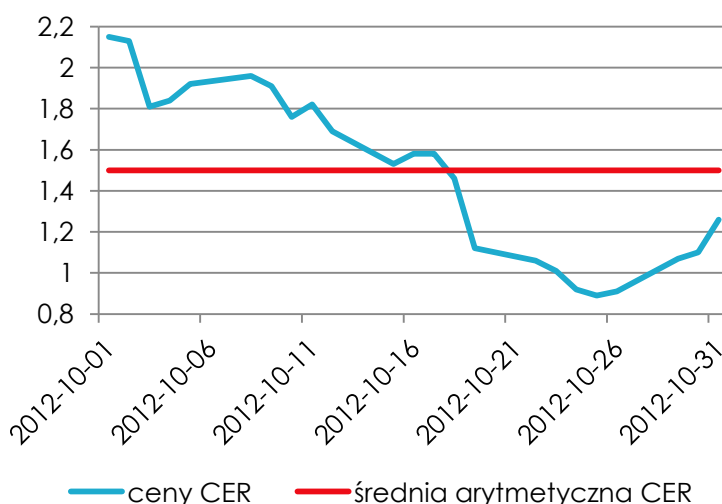
Zdaniem ekspertów rynkowych cytowanych przez Point Carbon jest mało prawdopodobne, aby ceny uprawnień EUA znajdowały się na tak wysokim poziomie jak obecnie. Wynika to z faktu, że sprzedaż uprawnień poprzez rządy państw członkowskich wyniesie ok. 15 mln uprawnień tygodniowo, co dodatkowo zwiększy ich podaż na rynku. Ostatnie dwa miesiące roku będą prawdziwym testem dla cen uprawnień EUA.

Analiza kształtowania się poziomu cen jednostek CER w październiku

Dzienne ceny zamknięcia jednostek CER na rynku spot w październiku 2012 roku (przedstawione na Wykresie 2) poruszały się w korytarzu cenowym wyznaczonym przez skrajne punkty miesięcznego minimum (0,89 euro) oraz maksimum (2,15 euro). Zakres

zróżnicowania cen jednostek CER w październiku był blisko 2-krotnie wyższy niż we wrześniu i wyniósł ponad 141% zanotowanego minimum.

Wykres 2. Dienne ceny zamknięcia jednostek CER na rynku spot w październiku 2012 roku [w euro]

Źródło: Opracowanie własne KOBiZE na podstawie danych Point Carbon o cenach z rynku OTC (rynek pozagiełdowy) podawanych przez brokerów oraz giełdy ECX, Bluenext, EEX oraz Nordpool.

Praktycznie od początku miesiąca ceny jednostek CER systematycznie traciły na wartości.

Do 15 października wielkość spadków wyniosła blisko 29%, pod wpływem informacji o mających się pojawić na rynku do końca miesiąca kolejnych 28 mln wydanych jednostek CER.

Najwyższa fala spadków nastąpiła w dniu przebicia „od góry” poziomu średniej arytmetycznej z 23 dni transakcyjnych października - 1,50 euro w dniu 18 października (czerwona linia na wykresie 2). W tym samym dniu cena uprawnień EUA osiągnęła dokładnie 1,46 euro. Zbiegło się to w czasie z zapowiedzią „uptynniania” jeszcze w tym roku jednostek ERU przez Rosję. Tylko w samym

dniu upublicznienia tej informacji jednostki CER straciły na wartości aż 23%.

Istnieje ryzyko, że do wyprzedaży jednostek ERU przez Rosję włączy się również Ukraina, co razem z jednostkami rosyjskimi zapewni dopływ aż 55 mln uprawnień na rynek. Pojawiła się również niepewność co do sytuacji w sprawie przepisów dotyczących wydania zakazu przedsiębiorstwom rozliczania się jednostkami ERU pochodzącymi z państw które nie deklarują chęci przedłużenia trwania Protokołu z Kioto. Wątpliwości dotyczą daty „zablokowania” możliwości rozliczania się tymi jednostkami. W tej chwili brane pod uwagę są miesiące styczeń i kwiecień przyszłego roku oraz koniec grudnia tego roku.

Powyższe wydarzenia oraz spadek wartości uprawnień EUA w dniach od 18 do 25 października przyczyniły się do kontynuacji spadków cen jednostek CER. W rezultacie w dniu 25 października nastąpiła deprecjacja cen jednostek CER o rekordowe 58,6% (0,89 euro) w stosunku do początku miesiąca.

Należy zauważyć, że cena jednostek CER spadła w ciągu całego miesiąca aż o blisko 41,5%, natomiast w tym samym okresie ceny uprawnień EUA wzrosły o 4,2%. Jest to nietypowa sytuacja dla rynku, ponieważ zazwyczaj ceny jednostek CER podążają w ślad za cenami uprawnień EUA. Wydaje się, że na tak drastyczny spadek wyceny jednostek CER złożyło się kilka czynników:

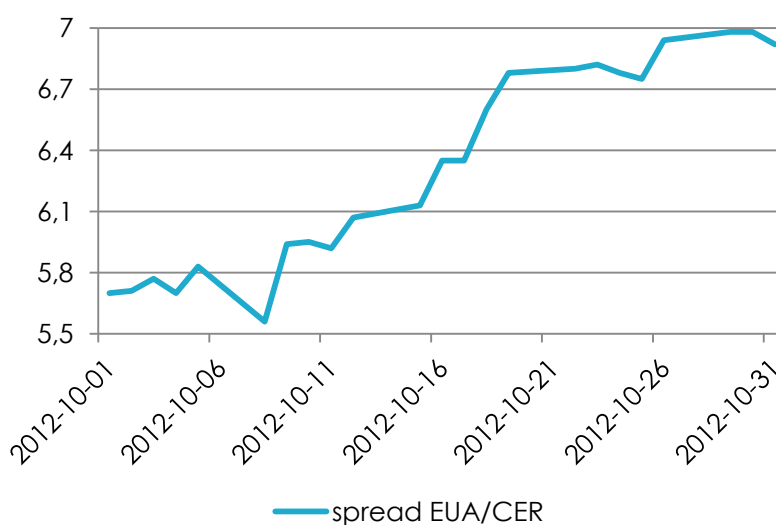
⇒ Zbliżający się koniec II okresu EU ETS (2008-2012), a wraz z nim kończąca się

możliwość rozliczenia emisji za pomocą „szarych” jednostek CER i ERU.¹

⇒ Propozycja Komisji o zakazie rozliczania jednostkami ERU, pochodzącymi z państw, które nie ratyfikują II okresu Protokołu z Kioto. Informacja ta wpłynęła na próbę szybkiej sprzedaży jednostek w wyniku czego podaż jednostek na rynku przerosła popyt.

⇒ Rezygnacja części podmiotów zajmujących się obrotem tymi jednostkami i skierowanie się ku innym obszarom działania, o bardziej przewidywalnych zyskach, np. rynek dobrowolnych redukcji, tzw. jednostek VER (o czym szerzej w dalszej części Raportu).

Wykres 3. Spread EUA/CER w październiku 2012 r. [w euro]

Źródło: Opracowanie własne KOBiZE na podstawie danych Point Carbon o cenach z rynku OTC (rynek pozagiełdowy) podawanych przez brokerów oraz giełdy ECX, Bluenext, EEX oraz Nordpool.

Obecna sytuacja wynika z ogromnej niepewności na rynku jednostek CER, w związku z czym obserwuje się tendencje do wyprzedaży posiadanych jednostek, gdyż ich posiadacze nie chcą narazić się jednocześnie

¹ Raport z rynku CO₂, lipiec 2012: http://www.kobize.pl/materialy/raportco2/2012/KOBiZE_Analiza_rynku_CO2_lipiec2012.pdf

na jeszcze większe straty. Niewątpliwie korzystają na tym instalacje funkcjonujące w ramach systemu EU ETS, które kupując tanie jednostki i wymieniając je na uprawnienia EUA zyskują na różnicy w cenie.

Październikowy spread EUA/CER

W październiku wartość spreadu² EUA/CER wciąż ustanawiała nowe rekordy cenowe. Poziom powyżej 6 euro różnicy między ceną rynkową uprawnienia EUA a ceną jednostki CER osiągnięto po raz pierwszy 12 października. Do końca miesiąca spread EUA/CER systematycznie się zwiększał jednak nie przekroczył poziomu 7 euro.

Najlepszym okresem handlowym na zamianę uprawnień EUA na jednostki CER była końcówka miesiąca. Przykładowo w dniach 29 i 30 października instalacje EU ETS mogły wzbogacić się nawet o 6,98 euro przy wymianie jednego uprawnienia do emisji.

Rekordowy poziom spreadu EUA/CER w październiku był efektem głębokiego spadku cen jednostek CER w stosunku do zmiany cen uprawnień EUA. Najważniejszą przyczyną takiego stanu była informacja o możliwości wydania przez Sekretariat UNFCCC aż 47 mln jednostek CER w połowie listopada. Ponadto, na wyobraźnię inwestorów podziałała informacja o posiadaniu przez Rosję 38 mln jednostek ERU oraz 17,5 mln jednostek należących do Ukrainy.

Rosnący rynek dobrowolnych redukcji, tzw. jednostek VER

W ramach Protokołu z Kioto wprowadzono mechanizmy wspomagające redukcję emisji, tj. mechanizm czystego rozwoju (CDM – ang. Clean Development Mechanism) generujący jednostki CER oraz mechanizm wspólnych wdrożeń (JI – ang. Joint Implementation) generujące jednostki ERU.

² Różnica między ceną rynkową uprawnienia EUA, a ceną jednostki CER.

W październiku br. cena jednostek CER zanotowała silny spadek o 41,5% (różnica cen między 1 a 31 października) i wynosiła 1,26 euro na koniec miesiąca. W okresie 24-26 października ich wartość spadła poniżej 1 euro (najniższa wartość – 0,89 euro była 25 października, co w porównaniu do 1-go dało spadek około 58,6%).

Taki drastyczny spadek wyceny jednostek spowodował m.in. wzrost zainteresowania inwestorów innymi obszarami działania, o bardziej przewidywalnych zyskach.

Jednym z takich obszarów działalności, który jest uzupełniający w stosunku do obrotu jednostkami CER i ERU jest rynek dobrowolnych offsetów - VER (voluntary emission reduction). W przeciwieństwie do rynku obrotu jednostkami CER i ERU o wysokim stopniu ujednoczenia, gdzie każda jednostka ma taką samą wartość i reprezentuje ten sam poziom redukcji, za jednostkami VER stoi historia ich pochodzenia i indywidualne podejście do ich wyceny (jednostki VER mogą osiągać różne wartości, w zależności od rodzaju projektu, z którego pochodzą).

Projekty generujące VER skierowane są do organizacji, firm, które chcą kupić jednostki redukcji emisji poza Protokołem z Kioto i systemem EU ETS, dla których ważne jest bycie postrzeganym jako podmioty odpowiedzialne za środowisko, świadome zagrożeń wynikających z emisji gazów cieplarnianych. Kupnem jednostek VER mogą być również zainteresowane firmy, dla których wewnętrzna redukcja nie jest opłacalna oraz firmy, które w przyszłości mogą być objęte systemem handlu i dzięki obecnemu zaangażowaniu są w stanie nabyć odpowiednie doświadczenie. Według ostatnich informacji³ rynek dobrowolnych offsetów w państwach skandynawskich ma dynamikę wzrostu na poziomie 30% rocznie.

³ Carbon Market Daily, Volume 09 Issue 192, 2012

Jednostki VER mogą być generowane m.in. z byłych projektów CDM, które w wyniku pewnych okoliczności (np. niepewność polityczna państwa), zostały usunięte z rejestru, mimo rzeczywistych i zweryfikowanych redukcji. Do drugiej kategorii należą projekty, w których użyta technologia bądź metodologia nie została, na etapie realizacji tego projektu, zatwierdzona przez Radę Zarządzającą CDM lub Komitet Nadzorujący JI. Do trzeciej grupy należą przede wszystkim małe inwestycje, które nie mają wystarczających zasobów finansowych na uzyskanie odpowiednio wysokich wymagań stawianych przez mechanizm CDM i JI.

Obecnie istnieje na rynku wiele standardów dobrowolnego uczestnictwa w redukcji emisji. Każdy standard ma swoją specyfikę, np.:

- ⇒ VCS założony w 2006 r. przez International Emissions Trading Association (IETA), Climate Group i The World Business Council for Sustainable Development (WBCSD), obecnie największa część rynku VER.
- ⇒ Gold Standard (GS)⁴ – najbardziej prestiżowy, o najwyższych wymaganiach, wspierany przez ponad 80 organizacji pozarządowych, założony przez WWF. „Złotym standardem” objęte są nie tylko

VER, ale również CER i ERU. Jednostki objęte przez GS osiągają najwyższe ceny spośród wszystkich VER-ów.

- ⇒ VER+ - założony w 2007 r. przez TÜV SÜD, podmiot akredytowany przez UNFCCC do oceny projektów prawnych. Są one najmniej popularnym standardem z wymienionej „trójki”.

Jak podaje Thomson Reuters, jednostki Gold Standard VER, w zależności od rodzaju projektu, osiągają ceny w granicach 3,5-15 euro. Na platformie aukcyjnej Climex sprzedano we wrześniu 50 tys. GS VER po 3,77 euro za jednostkę. Na tej samej platformie anonimowy nabywca wyraził chęć nabycia 100 tys. GS VER, maksymalnie 5,5 euro/jednostkę, pod warunkiem, że kredyty te były wygenerowane z projektów dotyczących biomasy, biogazu lub farm wiatrowych w ciągu ostatnich 4 lat (sprzedaż odbędzie się 9 listopada).

Październikowa aktualizacja prognoz cen uprawnień EUA w latach 2013-2020

Prognozowania cen uprawnień EUA w przyszłym okresie EU ETS można dokonać według dwóch obecnie przyjmowanych sposobów, tj.: według projekcji EUA w

Tabela 2: Notowania cen kontraktów terminowych futures EUA z dnia 5 listopada 2012 r. [w euro]

Rodzaj kontraktu/prognoza cen EUA	Rok z okresu 2012-2019							
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ICE ECX EUA Futures December* z 5 listopada 2012 r.	8,02	8,34	8,78	9,15	9,70	10,17	10,70	11,23
Średnia w całym okresie	9,51							

*z terminem zapadalności w grudniu danego roku.

Źródło : www.barchart.com

⁴ Gold Standard – stworzony w 2003 r. przez WWF, to standard certyfikacji jednostek generowanych w związku z realizacją projektów polegających na redukcji emisji (CER, ERU, VER); więcej informacji: <http://www.cdmgoldstandard.org/>

poszczególnych latach wykonywanych przez znane instytucje finansowe takie jak np. Deutsche Bank, Barclays, UBS czy Point

Tabela 3: Okresowe szacunki cen uprawnień EUA oraz jednostek CER [w euro]

Instytucja/okres	II połowa 2012		2013		2014		2015		2013-2020	
	EUA	CER	EUA	CER	EUA	CER	EUA	CER	EUA	CER
Barclays Capital	6,5	3,25	7,5	3,5	10	5	x	x	8	3,5
Point Carbon	7,7	2,3	9	2,5	12	2,5	11	2	11,5	1,6
Societe General	8,7	x	9,6	x	11,1	x	12	x	12,3	x
Deutsche Bank	8	x	10,2	x	10,5	x	10,8	x	11,3	x
UBS	8	x	5	x	6	x	7	x	7,9	x
Średnia	7,78	2,78	8,26	3	9,92	3,75	10,02	2	10,2	2,55

Źródło: Point Carbon, 4 października 2012 r.

Carbon lub poprzez notowania kontraktów terminowych futures⁵, których instrumentem bazowym są uprawnienia EUA, a termin wygaśnięcia kontraktu przypada na grudzień kolejnego roku.

W tabeli 2 zamieszczono informacje o wycenach grudniowych kontraktów terminowych EUA z najbardziej płynnego w tej chwili rynku uprawnień EUA (o najwyższym wolumenie transakcji) – giełdy ICE/ECX. Dane, o których mowa powyżej, zostały opublikowane w dniu 5 listopada 2012 roku. Z uwagi na fakt, że termin zapadalności kontraktów przypada na ostatni miesiąc każdego roku notowań, posłużono się okresem 2012-2019.

Na dzień 5 listopada 2012 r. kontrakty na koniec roku 2019 rynek terminowy wycenia na 11,23 euro. Jest to o 0,15 euro wyższa wartość

niż miesiąc wcześniej, kiedy te same instrumenty były wyceniane na 11,08 euro.

Średnia arytmetyczna wyznaczona na podstawie notowań cen kontraktów w latach 2012-2019 z dnia 5 listopada 2012 bardzo nieznacznie wzrosła w stosunku do poprzedniego miesiąca - do 9,51 (nastąpił wzrost o 0,12 euro).

Żadna z wymienionych w Tabeli 3 instytucji analitycznych nie dokonała aktualizacji swoich prognoz w październiku. W związku z powyższym prognoza dla średniej ceny uprawnień EUA w III okresie EU ETS pozostała na tym samym poziomie, co we wrześniu i wciąż wynosi 10,2 euro.

Duże zmiany wystąpiły natomiast przy prognozie cen jednostek CER. Point Carbon obniżył ich wartość aż do 1,6 euro w okresie 2013-2020 (z 3,3 euro). Z uwagi na fakt, że Barclays Capital w ogóle nie zmienił swoich prognoz w tym miesiącu, średnia cena wynikająca z prognoz jednostek CER w III okresie EU ETS wciąż jest dość wysoka i wynosi 2,55 euro (wcześniej 3,4 euro).

Należy przypuszczać, że ceny jednostek CER będą zyskiwać na wartości dopiero w przyszłym roku – im bliżej końca okresu rozliczenia instalacji ze swoich emisji za II okres EU ETS. Prawdopodobnie wówczas instalacje

⁵ Kontrakt futures to instrument finansowy, będący rodzajem umowy, zawartej pomiędzy kupującym (sprzedającym) a giełdą, w której sprzedający zobowiązuje się sprzedać określony instrument bazowy za ściśle określoną cenę w ściśle określonym terminie. Cena, według której strony przeprowadzą transakcję w przyszłości, zwana jest ceną terminową (ang. *future price*), zaś dzień, w którym strony zobowiązane są przeprowadzić transakcję to data rozliczenia (ang. *settlement date*) lub data dostawy (ang. *delivery date*). Standardowe kontrakty terminowe wygasają w grudniu danego roku (do tego czasu mogą być obracane na giełdzie). Najbardziej płynnym rynkiem kontraktów EUA futures jest ICE/ECX z siedzibą w Londynie.

zaczną mocno konkurować o jednostki, za pomocą których tanio będą mogły rozliczyć swoje emisje. Na skutek zwiększonego popytu należy spodziewać się zatem wzrostu cen jednostek CER.

Kompilacja najważniejszych wydarzeń rynkowych w październiku 2012 roku:

- ▶ **3 października** – wezwanie przez lobby skupiające ponad 20 mln przedsiębiorców z 35 państw Rady i Parlamentu Europejskiego do odrzucenia planowanego przez KE „backloadingu”. Zaproponowano, aby zamiast tego skupić się na odpowiednich zmianach po zakończeniu trzeciego okresu rozliczeniowego tj. po roku 2020.
- ▶ **3 października** - nieoficjalna informacja projektu rozporządzenia rejestrowego, gdzie zapisano możliwość wyłączenia z handlu jednostek ERU państw, które nie przystąpią do drugiego okresu zobowiązań protokołu z Kioto.
- ▶ **9 października** – ma miejsce spotkanie w Warszawie ministrów Polski, Węgier, Czech, Słowacji, Rumunii i Bułgarii, na którym stwierdzono, iż niepewność co do wprowadzenia „backloadingu” wpływa negatywnie na milionowe inwestycje.
- ▶ **16 października** - ponad 150 firm, grup rządowych, organizacji handlowych, „zielonych” odpowiedziało KE w ramach konsultacji nt. opóźnienia w sprzedaży uprawnień.
- ▶ **18 października** - rosyjski wicepremier wydaje oświadczenie, iż Rosja chce zdążyć ze sprzedażą rosyjskich ERU, przed potencjalną unijną blokadą na kraje, które nie ratyfikują kolejnego okresu Protokołu z Kioto. Rosja we wrześniu poinformowała o możliwej rezygnacji z udziału w kontynuacji Protokołu z Kioto, po tym jak USA i Chiny nie będą nim objęte.

- ▶ **23 października** - informacja prasowa o nieoficjalnych 6 propozycjach KE, które mają pomóc w uzdrowieniu rynku EU ETS⁶:
  - ⇒ pogłębienie celu 2020 - zobowiązanie redukcji emisji do 30% z obecnego poziomu 20%, w konsekwencji oznacza to cięcia dostaw pozwoleń EUA w ciągu najbliższych ośmiu lat o 1,4 mld;
  - ⇒ usunięcie nieokreślonej obecnie liczby uprawnień z III okresu rozliczeniowego;
  - ⇒ pogłębienie obecnej 1,74% ścieżki zejścia;
  - ⇒ rozszerzenie EU ETS po 2012 roku na inne sektory, np. na rynek paliw;
  - ⇒ ograniczenie lub całkowity zakaz rozliczania się kredytami ONZ – jednostkami CER;
  - ⇒ uruchomienie mechanizmu zarządzania ceną, w celu regulacji i kontroli rynku EU ETS.
- ▶ **25 października** - ceny CER na rekordowo niskim poziomie - 0,89 euro.
- ▶ **26 października** - Niemcy na swojej platformie aukcyjnej przeprowadziły sprzedaż pierwszej puli uprawnień z III okresu rozliczeniowego – 3 mln EUA.

Światowa podaż jednostek CER

Z danych publikowanych przez UNEP Risoe⁷ oraz Sekretariat Konwencji Klimatycznej⁸ wynika, że w październiku br. Rada Zarządzająca CDM (CDM Executive Board) zarejestrowała największą jak dotąd liczbę projektów CDM (223), jednak tylko 3 z nich są realizowane w krajach najstabilniej rozwiniętych. Z danych publikowanych przez agencję UNEP Risoe wynika, że w październiku zgłoszono jedynie 61 nowych projektów CDM, a liczba wydanych jednostek CER wyniosła 26,8 mln CER. W sumie wydano do tej pory 1,036 mld

⁶ Carbon Market Daily, Volume 09 Issue 208, 2012

⁷ UNEP Risoe CDM/JI Pipeline Analysis and Database, November 1st 2012

⁸ www.unfccc.int

jednostek. Jeśli średnia ilość wydawanych jednostek w ostatnich dwóch miesiącach 2012 r. będzie podobna, to przewiduje się, że do końca roku wydanych zostanie w sumie ok. 1,075 mld CER.

Tabela 4. Liczba projektów CDM oraz wydane jednostki CER w październiku 2012 r.

CDM	X 2012	łącznie
Liczba projektów	61	4945
Liczba wydanych CER (mln)	26,8	1036

Źródło: Opracowanie własne KOBiZE na podstawie danych UNEP Risoe oraz UNFCCC

Światowa podaż jednostek ERU

Jeśli chodzi o jednostki ERU, pochodzące z realizacji projektów wspólnych wdrożeń JI, to z informacji publikowanych przez UNEP Risoe wynika, że w październiku do Sekretariatu Konwencji Klimatycznej wpłynęło 46 nowych projektów JI: 44 realizowane zgodnie ze ścieżką I (40 na Ukrainie, 3 w Rosji i 1 w

Tabela 5. Liczba projektów JI oraz wydane jednostki ERU w październiku 2012 r.

JI	X 2012	łącznie
Liczba projektów	46	612
Liczba wydanych ERU (mln)	19	252

Źródło: Opracowanie własne KOBiZE na podstawie danych UNEP Risoe oraz UNFCCC

Rumunii) oraz dwa projekty realizowane na Ukrainie zgodnie ze ścieżką II. W sumie do tej pory zarejestrowano 612 projektów.

W październiku wydano ok. 19 mln ERU, czyli ok. cztery razy więcej niż np. w lipcu 2012 r. Jeśli w ostatnich dwóch miesiącach br.

średnia będzie kontynuowana, to do końca roku wydanych zostanie ok. 304 mln ERU.

Podaż jednostek ERU z Polski

We wrześniu w Rejestrze Unii dokonano transferu ok. 315 tys. ERU za redukcje emisji osiągnięte w związku z realizacją w Polsce projektu wspólnych wdrożeń pn. „Projekt redukcji N₂O w instalacji kwasu azotowego w Zakładach Azotowych w Tarnowie Mościcach S.A.” Natomiast całkowita liczba jednostek ERU wydanych za projekty realizowane w Polsce wyniosła dotychczas ok. 11,6 mln.

Informacje z rynku: CER, ERU, AAU

Z danych publikowanych na stronie rosyjskiego rejestru jednostek Kioto⁹ wynika, że od początku roku do 23 października Rosja wydała prawie 90 mln jednostek ERU, a w sumie do tej pory wydała już ok. 117 mln ERU. Warto podkreślić, że w latach 2010 – 2011 wydała tylko niecałe 28 mln ERU.

Na stronie rejestru ukraińskiego¹⁰ ostatnie dostępne dane dotyczące transferów jednostek ERU pochodzą z września br., do tego czasu Ukraina wydała ok. 112 mln jednostek ERU. Tak duża ilość wydawanych jednostek ERU wpłynęła na drastyczny spadek ceny ERU, które w październiku osiągnęły rekordowo niską cenę 0,55 EUR.

Komitet ds. Zgodności Protokołu z Kioto (ang. Compliance Committee) zdjął zakaz uczestniczenia w rynku jednostkami Kioto dla Litwy. Zakaz ten obowiązywał od grudnia 2011 r., kiedy to dopatrzono się błędów w raportowaniu emisji gazów cieplarnianych. Zdaniem Thompson Reuters Point Carbon do tej pory Litwa wydała 4,2 mln jednostek ERU, a zamierza wydać jeszcze ok. 7,9 mln¹¹. Kazachstan to jeden z niewielu krajów, które

⁹ <http://www.carbonunitsregistry.ru>

¹⁰ <http://www.carbonunitsregistry.gov.ua/>

¹¹ Carbon Market Daily, 24 Oct 2012, vol. 09 issue 209

nie mają dostępu do rynku CO₂. Jest ujęty w Załączniku I do Konwencji Klimatycznej jako kraj rozwinięty, jednak nie był do tej pory ujęty w Załączniku B do Protokołu z Kioto, czyli nie ma wyznaczonego celu redukcyjnego. Co za tym idzie kraj ten nie miał przyznanych jednostek AAU, a w związku z tym nie może realizować projektów JI i CDM. Dlatego też władze postanowiły wprowadzić własny system handlu emisjami. W październiku Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBRD – *European Bank for Reconstruction and Development*) poinformował, że będzie pomagał Kazachstanowi i Ukrainie w stworzeniu systemów handlu emisjami, które w przyszłości mogłyby być połączone z systemem EU ETS. Jeśli wcześniej do skutku doszłoby połączenie EU ETS z systemem australijskim i szwajcarskim, to powstałby pierwszy tak duży system obejmujący swym zasięgiem ponad 30 państw. System handlu w Kazachstanie obejmowałby 177 instalacji, z całkowitym przydziałem emisji na poziomie ok. 146 MtCO_{2ekw}. System znacznie prawdopodobnie działać w styczniu przyszłego roku i pierwszy rok będzie rokiem próbnym, po którym nastąpi siedmioletni okres rozliczeniowy (2014 - 2020)¹².

Na rynku dobrowolnym, jednostki VER (*Voluntary Emission Reductions*) generowane z projektów objętych systemem Gold Standard nieoczekiwanie warte są więcej niż jednostki CER, a ich cena jak wcześniej wspomiano w Raporcie, waha się od 3,5 do 15 EUR¹³ w zależności od rodzaju projektu, z którego pochodzą.

W dniu 24 października Komisja Europejska opublikowała coroczny raport *“Progress towards achieving the Kyoto objectives”*¹⁴. Z informacji przedstawionych w raporcie wynika, że dziesięć państw członkowskich

zdecydowało się wykorzystać jednostki Kioto, aby wypełnić swój cel redukcyjny nałożony w Protokole z Kioto. W sumie państwa te będą potrzebowały ok. 76 Mt CO_{2 ekw}/rok, w związku z tym zdecydowały się zainwestować w sumie do 3 mld EUR w zakup jednostek ERU, CER oraz AAU. Największe kwoty przeznaczyły na ten cel Austria, Holandia, Hiszpania, Irlandia i Belgia (odpowiednio 611 mld EUR, 500 mld EUR, 382 mld EUR, 290 mld EUR, 276 mld EUR). Jeśli chodzi o sprzedaż jednostek AAU przez państwa członkowskie UE, to zgodnie z danymi z rejestru Unii do tej pory dokonano transferu ok. 68 MtCO_{2ekw}. Przy czym należy podkreślić, że zgodnie z informacją prezentowaną w ww. raporcie siedem państw (Bułgaria, Czechy, Estonia, Węgry, Litwa, Łotwa i Słowacja) mają w planach kolejne transfery w związku ze sprzedażą jednostek AAU.

W tym samym czasie Europejska Agencja Środowiska opublikowała raport pt. *„Greenhouse gas emission trends and projections in Europe 2012”*¹⁵, w którym informuje m.in., że Włochy nie są na drodze do osiągnięcia swojego celu, a Hiszpania planuje wykorzystanie dużej liczby jednostek pochodzących z mechanizmów elastycznych, aby osiągnąć swój cel redukcyjny.

Na stronie internetowej KOBiZE opublikowano nowe opracowanie pt.: *„Mechanizmy rynkowe i pozarynkowe po 2012 roku”*. Ma ono na celu przedstawienie istniejącej sytuacji i zarysowanie perspektyw w kontekście polityki klimatycznej po roku 2012 dla wykorzystywanych globalnie mechanizmów rynkowych, ukierunkowanych na działania prowadzące do redukcji emisji gazów cieplarnianych. Szczególny nacisk położono na zobrazowanie działań w ramach mechanizmów projektowych, biorąc pod uwagę aktywne zaangażowanie Polski w realizację projektów w ramach mechanizmu wspólnych wdrożeń (JI) ([link](#)).

¹² Will Kazakhstan be the next country to establish a carbon emissions trading scheme V. Ni, J. Hoogzaad, D. Conway, Carbon Trading Magazine, October 2012

¹³ CDM&JI Monitor, vol 09 issue 19, 2012

¹⁴ Report from the Commission to the European Parliament and the Council Progress Towards Achieving The Kyoto Objectives

¹⁵ „Greenhouse gas emission trends and projections in Europe 2012. Tracking progress towards Kyoto and 2020 targets”, EEA Report No 6/2012

Unia Europejska przyjęła nowe stanowisko na szczyt klimatyczny w Doha

W dniu 24 października na szczycie w Luksemburgu Ministrowie Środowiska państw członkowskich UE uzgodnili stanowisko negocjacyjne Unii na zbliżający się szczyt klimatyczny ONZ COP 18 (z ang. Conference of the Parties). Zgodnie z przyjętymi przez Radę UE ds. Środowiska konkluzjami ([link](#)), podczas rozpoznającego się 26 listopada szczytu w Doha powinien zostać przyjęty pakiet decyzji, które zagwarantują rozpoczęcie drugiego okresu rozliczeniowego Protokołu z Kioto oraz jednocześnie zapewnią intensyfikację prac nad nowym porozumieniem klimatycznym, które ma wejść w życie w 2020 roku.

W przyjętych konkluzjach UE opowiada się za pełnym wykorzystaniem i sprzedażą jednostek AAU po 2012 roku. Jednocześnie, określono ogólne warunki dla wykorzystania nadwyżki AAU, tak aby jej wykorzystanie nie naruszało integralności środowiskowej oraz aby środki pochodzące z handlu nią przyczyniały się do dalszych redukcji emisji gazów cieplarnianych. Dyskusja nt. przenoszenia i wykorzystania AAU będzie kontynuowana na szczycie w Katarze. Należy zaznaczyć, że inne Strony procesu przedstawiły własne propozycje dla rozwiązania kwestii AAU po roku 2012. Zgodnie z opublikowaną na stronie Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (z ang. UNFCCC - The United Nations Framework Convention on Climate Change) propozycją grupy G77 i Chin ([link](#)), proponuje się ograniczenie swobody dysponowania po 2012 roku nadwyżkami jednostek AAU przez państwa posiadające takie nadwyżki na zakończenie pierwszego okresu rozliczeniowego oraz niedopuszczenie do powstania nadwyżek AAU w przyszłości.

Odnosnie pozostałych kwestii technicznych, których ustalenie jest konieczne dla kontynuacji Protokołu, UE podkreśliła w konkluzjach swoją preferencję dla 8-letniego okresu trwania drugiego okresu

rozliczeniowego Protokołu. Dodatkowo Unia podkreśliła swoją deklarację określenia pułapu emisji dla UE i jej Państw Członkowskich w latach 2012-2020 w ramach Protokołu (z ang. QELRO - *Quantified Emission Limitation and Reduction Objective*) na poziomie 80% względem roku bazowego określonego Protokołem. UE opowiada się również za płynną kontynuacją mechanizmów Protokołu z Kioto i oczekuje, że dostęp do nich będą miały tylko te Strony, które zgłosiły swoje QELRO w ramach drugiego okresu rozliczeniowego Protokołu.

Mimo, że zapewnienie kontynuacji Protokołu z Kioto jest głównym oczekiwaniem większości Stron Konwencji Klimatycznej, UE w swoim stanowisku silnie podkreśla, że szczyt nie może skupić się jedynie na ustaleniach dotyczących Protokołu. Unijni Ministrowie Środowiska są zgodni, że negocjacje w Doha muszą przynieść również kolejne decyzje w zakresie nowego porozumienia klimatycznego. Zgodnie z ustaleniami z COP17 w Durbanie nowe globalne porozumienie, prawnie wiążące wszystkie Strony konwencji ONZ ds. zmian klimatu do redukcji emisji, ma zostać wypracowane do roku 2015, tak aby weszło w życie najpóźniej w roku 2020.

Tabela 6. Kalendarium najważniejszych wydarzeń w listopadzie 2012 r.

Dzień	Wydarzenie
5 listopada	Parlament Europejski, spotkanie komisji ds. Przemysłu, Badań Naukowych i Energii
5, 6 listopada	Parlament Europejski, spotkanie komisji ds. Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności
14 listopada	Publikacja przez Komisję Europejską propozycji zmian mających na celu regulację rynku handlu uprawnieniami EU ETS, min. backloading
26 listopada – 7 grudnia	UNFCCC, COP18 w DOHA
28,29 listopada	Parlament Europejski, spotkanie komisji ds. Przemysłu, Badań Naukowych i Energii
28,29 listopada	Parlament Europejski, spotkanie komisji ds. Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności
W listopadzie	<p>Terminy aukcji EUA w UE*:</p> <p><u>Sprzedaż uprawnień ważnych w II okresie EU ETS:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ 6 i 13 listopada: krajowa aukcja niemiecka <u>1,15 mln</u> uprawnień EUA (rynek spot - EEX) – start od godz. 9:00 do 11:00 ⇒ 20 listopada: krajowa aukcja niemiecka <u>0,868 mln</u> uprawnień EUA (rynek spot - EEX) – start od godz. 9:00 do 11:00 <p><u>Sprzedaż uprawnień ważnych w III okresie EU ETS:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Każdy piątek: Krajowa Aukcja Niemiecka <u>3mln</u> uprawnień EUA (EEX) – start od 9:00 do 11:00 ⇒ 13 i 15 listopada: Wcześniejsza Aukcja Unijna min. <u>4,031 mln</u> uprawnień EUA (EEX) - start od 13:00 do 15:00 ⇒ 20 i 22 listopada: Wcześniejsza Aukcja Unijna min. <u>4,478 mln</u> uprawnień EUA- start od 13:00 do 15:00 ⇒ 21 listopada: Krajowa Aukcja Brytyjska <u>6,5 mln</u> uprawnień EUA (ICE/ECX) - start od 8:00 do 10:00 ⇒ 21 i 28 listopada: Aukcja Unijna min. <u>2,782 mln</u> uprawnień dla lotnictwa EUAA - start od 13:00 do 15:00 ⇒ 26 listopada: Krajowa Aukcja Brytyjska <u>3,5 mln</u> uprawnień dla lotnictwa EUAA (ICE/ECX) – start od 8:00 do 10:00

* na podstawie kalendarza aukcji giełd EEX i ICE/ECX

Źródło: Opracowanie własne KOBiZE

Niniejszy dokument może być używany, kopiowany i rozpowszechniany, w całości lub w części, wyłącznie w celach niekomercyjnych i z zachowaniem praw autorskich, w szczególności ze wskazaniem źródła ich pochodzenia.

Działalność KOBiZE jest finansowana ze środków
Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Kontakt:

Zespół Strategii i Analiz

Krajowy Ośrodek Bilansowania
i Zarządzania Emisjami

Instytut Ochrony Środowiska -
Państwowy Instytut Badawczy

ul. Chmielna 132/134
00-805 Warszawa

e-mail: raportCO2@kobize.pl